

PEOPLE PLANET PROFIT
P⁺

ABN
**Kinderarbeid
voorkomen**

Natuursteen

Nieuwe horizon

P+

People, Planet, Profit

Dit is een mini-Special van P+ People Planet Profit, het tijdschrift over maatschappelijk verantwoord ondernemen.

HOOFDREDACTIE:
Jan Bom

REDACTIE:
Maria Genova
Annemiek Righarts
Sabine Draaijer

FOTOGRAFIE:
Anne Hamers

VORMGEVING:
B10, Amsterdam:
Boudewijn Boer

DRUK:
Senefelder Misset
Doetinchem

REDACTIEADRES:
Rietsnijderslaan 3
1394 LC
Nederhorst den Berg
T 00 31 (0) 294 255719
M 06 27 153 000
E editor@p-plus.nl
www.p-plus.nl

UITGEVERIJ:
Atticus b.v.
Postbus 308
2400 AH
Alphen aan den Rijn
M 06 55 365 065

Een nieuwe horizon

De Nederlandse natuursteenbranche verkent een nieuwe horizon, met hulp van externe organisaties. De Landelijke India Werkgroep en Stichting Natuur en Milieu horen daarbij. Zij hebben onlangs met overheidssubsidie een rapport uitgebracht dat de sociale kwesties en de milieuproblemen in de natuursteenbranche beschrijft. Het rapport draagt ook mogelijke oplossingen aan. Verschillende natuursteenleveranciers werkten dan ook aan de rapportage mee. Een mediareel over kinderhandjes die grafstenen voor Duitse natuursteenbedrijven beitelde, kan in Nederland voorkomen worden als meer bedrijven in deze branche aan MVO gaan doen.

Na een reeks rondetafelgesprekken in de Werkgroep Duurzame Natuursteen beginnen de standpunten over duurzaamheid zich nu te ontwikkelen. De deelnemende bedrijven en brancheorganisaties ABN en VNNI vinden dat ze niet veel invloed op de groeven kunnen uitoefenen, maar ze willen ook niet hun ogen sluiten voor misstanden in landen als India en China. De werkgroep streeft naar maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

natuursteen@indianet.nl

www.indianet.nl/fromquarrytograveyard.html

MVO Nederland heeft het initiatief genomen om samen met verschillende brancheorganisaties maatschappelijk verantwoord ondernemen onder de aandacht van de aangesloten leden te brengen. “We hebben gemerkt dat vooral binnen het midden- en kleinbedrijf mensen veel minder van elkaar leren dan mogelijk is. Zo gaan veel positieve en inspirerende ervaringen voor de sector verloren. MVO is juist een bron van inspiratie”, zegt Willem Lageweg, directeur van MVO Nederland.

Voor MVO Nederland is het natuursteenproject een goede aanleiding om de branchevereniging ABN te ondersteunen. Dit project richt zich op het opstellen van een MVO-kwaliteitssysteem met goed hanteerbare criteria. Dat zijn bijvoorbeeld: geen gedwongen arbeid, geen discriminatie, geen kinderarbeid, vrijheid van vereniging, betaling van een leefbaar loon, geen excessief overwerk, een veilige en gezonde werkplek en wettelijke arbeidscontracten. Op het gebied van milieu kunnen criteria ontleend worden aan het Europees Ecolabel voor hardstenen vloeren. Zo staat de ‘groene bloem’ voor minder water- en energieverbruik bij de productie, zo min mogelijk residuen van stoffen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid of het milieu, minder uitstoot van schadelijke stoffen en afvalverwijdering. MVO Nederland weet hoe verbeteringen goed gevolgd kunnen worden: door monitoring. En hoe natuursteenbedrijven de vorderingen kunnen neerzetten in een duurzaamheidsverslag.

Voor meer informatie over duurzaam ondernemen:

www.natuursteenbond-abn.nl en www.mvonederland.nl

ABN

“Overheid wil straks alleen duurzame natuursteen”

De natuursteenbranche krijgt steeds meer oog voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Algemene Nederlandse Bond van Natuursteenbedrijven (ABN) heeft de voortrekkersrol op zich genomen. “We vonden ons honderdjarig bestaan een mooie gelegenheid om een start te maken met maatschappelijk verantwoord ondernemen”, zegt de directeur van deze branchevereniging, Hein de Bruin. “Het gaat in eerste instantie om het creëren van meer draagvlak voor duurzaamheid onder onze leden. We trekken binnenkort samen met MVO Nederland het land in om met ze te discussiëren over hun verwachtingen, dilemma’s en de concrete invulling van zo’n beleid. Tegelijkertijd zijn we bezig met een KIWA-keurmerk dat borg staat voor de kwaliteit van de deelnemende bedrijven. Waarschijnlijk gaan we ook de AVN-gedragscode op het gebied van MVO aanscherpen, omdat de tekst op dit moment vrij algemeen is.”

Hein de Bruin:

“Belgische werkplaatsen lopen veertig jaar achter op die van ons.”

Maatschappelijk verantwoord ondernemen hoeft volgens De Bruin niets extra’s te kosten. “Op het gebied van arbeidsomstandigheden zijn we in Nederland veel verder dan in andere Europese lan-

den. Als je bijvoorbeeld sommige Belgische werkplaatsen ziet, vraag je je af hoe dat in een EU-land mogelijk is. Het is een situatie die je met de Nederlandse werkplaatsen van veertig jaar geleden kan vergelijken als je naar de stofafzuiging, de verwarming en de arbo-eisen kijkt.”

De ABN-directeur erkent dat de invloed van Nederland op de internationale natuursteenmarkt vrij klein is, maar denkt dat landen als China ook gevoelig zijn voor de wensen van de kleinere afnemers. “Dat heb ik persoonlijk gemerkt tijdens een bezoek aan het land”, zegt hij. “Daarom denk ik dat ze er alles aan doen om kinderarbeid te voorkomen. We moeten daar wel op blijven hameren, net als op het milieuvraagstuk. We moeten daarnaast op zoek naar coalitiepartners om elkaar te steunen. De natuursteenbranche in Nederland is vrij klein. Er zijn ongeveer drieduizend medewerkers, waarvan 70 procent in dienst is bij onze leden.”

ABN zit niet te wachten op overheidsregels op MVO-gebied. “Maar de overheid wil per 2010 alleen duurzaam gewonnen natuursteen afnemen en dat onderstreep het belang van een eigen beleid op dat

terrein. Als leveranciers dat niet ontwikkelen, bestaat de kans dat ze over enkele jaren niet meer in aanmerking komen voor overheidsprojecten. Ik hoop echt dat de overheid haar voornemen waarmaakt en steeds meer naar de duurzaamheidsfactor gaat kijken, want voorlopig is dat nauwelijks het geval. Er wordt nu vooral op de prijs gelet.” Omdat de branche geen zin heeft in overheidsbemoeienis, wordt er hard gewerkt aan het opstellen van een soort gedragscode samen met verschillende maatschappelijke organisaties. “Door de bescheiden inkoopkracht van de Nederlandse natuursteenbedrijven, kunnen we slechts stapsgewijs verbeteringen invoeren”, zegt De Bruin. “We zullen moe-

ten kijken hoe we de naleving van bepaalde MVO-clausules in de contracten met ontwikkelingslanden afdwingen. We gaan de ervaringen in andere sectoren inventariseren om te kijken of we hiervan kunnen leren. We denken

ook aan bundeling van inkoopkracht en internationale samenwerking. Misschien hebben collega-organisaties in het buitenland daar meer ervaring mee.”

www.natuursteenbond-abn.nl

Ariës Natuursteen

“Niet puur voor je imago doen”

Jack Ariës:
“Onze mensen zijn nu best een beetje trots.”

“Maatschappelijk verantwoord ondernemen biedt kansen om je bedrijfsvoering te verbeteren”, stelt Jack Ariës, directeur van Ariës Natuursteen. “We zijn momenteel bezig met het invoeren van een kwaliteitssysteem. Verbeteringen in het productieproces gaan hand in hand met toegenomen efficiency, betere arbeidsomstandigheden en minder ziekteverzuim. We maken samen goede afspraken over de veiligheid en zorgen ervoor dat mensen zich meer betrokken voe-

len bij hun werk, dat ze best trots mogen zijn op hun product.” Ariës Natuursteen heeft meegewerkt aan een filmpje over maatschappelijk verantwoord ondernemen dat te zien was tijdens het laatste congres van branchevereniging ABN. “MVO versterkt je identiteit als bedrijf, maar je moet het natuurlijk niet puur voor je imago doen. Het beste is als de hele keten het belangrijk vindt.”

www.ariesnatuursteen.nl

Ziekteverzuim zakt naar 3 procent

Praten levert geld op. Dat is de ervaring van Buddingh Natuursteen. De medewerkers waren hun motivatie kwijt, omdat ze niet inzagen hoe belangrijk hun werk was voor het bedrijf. Het ziekteverzuim steeg en het bedrijf stevende af op sluiting. Totdat twee stagiairs van de Radboud Universiteit in Nijmegen de bedrijfsvoering onder de loep namen en een communicatieplan opstelden. “De werknemers hebben nu meer persoonlijke verantwoordelijkheid gekregen”, vertelt eigenaar Diederik Buddingh. “We beginnen iedere morgen met een teamoverleg. Daarin evalueren we de dag van gisteren, bespreken we vandaag en kijken we naar morgen. Onderlinge spanningen worden op deze

manier ook eerder uitgesproken. Functioneringsgesprekken schoten er vroeger altijd bij in, nu zetten we ze in de agenda. Ze worden als positief ervaren, want de medewerkers krijgen de gelegenheid om hun eigen ideeën te ventileren.” Buddingh Natuursteen heeft 25 werknemers in dienst. Het communicatieplan heeft het bedrijf winst opgeleverd “Het werkplezier is terug en het ziekteverzuim is gedaald. De winst gaat niet meer op aan het betalen van ziektegeld. Het was boven de 10 procent, nu is dat nog maar 3 procent.”

www.buddingh-natuursteen.nl

Beisterveld Natuursteen

“Jonkie om legitimatie vragen”

“We gaan regelmatig op bezoek in China en India en controleren heel streng op kinderarbeid”, vertelt Marco Schönhage, woordvoerder van natuursteenimporteur Michel Oprey en Beisterveld Natuursteen. “Als we iemand zien die er heel erg jong uitziet, vragen we altijd om legitimatie. We verzoeken onze leveranciers om goede bescherming te verstrekken en dat doen ze ook. Het probleem is dat veel Chinese werknemers het vertikken om bijvoorbeeld oordopjes en helmen te dragen, omdat het niet stoer staat. Ik weet dat ze zelfs in landen als Portugal hetzelfde probleem hebben. Toch is de situatie in de Oosterse steenindustrie de afgelopen jaren duidelijk verbeterd, mede omdat we daar op aangedrongen hebben. In het begin liepen de werknemers in de Chinese fabrieken in katoenen broekjes en op slippers rond, nu dragen ze bijna allemaal schorten en laarzen.” In India stuit de natuursteenbranche op iets heel anders: daar heeft niemand gehoord van een werkweek van veertig uur verdeeld over vijf dagen. Schönhage: “De Chinezen liepen op slippers rond.”

Marco Schönhage: “Chinezen liepen op slippers rond.”

week. De weekenden worden in de ogen van de werkgevers door de feestdagen gecompenseerd. Toch staan ook de Indiase producenten open voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Onze grootste leverancier is al naar Nederland overgekomen om met De Landelijke India Werkgroep van gedachten te wisselen en heeft een vertegenwoordiger van deze belangenorganisatie in India ontvangen. We zijn een voorstander van het creëren van een sociaal fonds, waarmee projecten in ontwikkelingslanden direct gefinancierd kunnen worden. Als de overheid bij elke aanbesteding bijvoorbeeld één euro per vierkante meter in zo'n fonds reserveert, lukt dat wel. Het is anders heel moeilijk om verbeteringen direct bij de arbeiders te laten komen. Momenteel is de overheid vooral geïnteresseerd in zo goedkoop mogelijk inkopen. Van de particuliere markt verwacht ik eerder belangstelling voor stenen waar een groene sticker op zit.”

www.beisterveld.nl

Tips

om duurzaam ondernemen te stimuleren

Tips van MVO Nederland

In de keten van de natuursteenbranche is nog veel te verbeteren. Maar wat kunt u nu zelf in uw bedrijf doen? Op verschillende gebieden kunt u kansen benutten die goed zijn voor uw bedrijf en uw werknemers.

Meedenken en meedoen?

- Denk nu actief mee over het opstellen van een gedragscode voor leveranciers in de natuursteenbranche. Of doe mee aan een pilotproject op het gebied van ketenverantwoordelijkheid. Meer informatie hierover vindt u bij De Werkgroep Natuursteen van de Landelijke India Werkgroep. www.indianet.nl.

Praten en kijken

- Praat eens met uw medewerkers over hoe zij hun werk ervaren en waar zij verbeteringen zien. Tevreden medewerkers zorgen voor een lager ziekteverzuim en een betere werksfeer. Bovendien kunnen medewerkers die actief meedenken over de ontwikkelingen van uw bedrijf, zorgen voor vernieuwende ideeën.
- Zorg dat u op de hoogte bent van de ontwikkelingen in de directe omgeving van uw bedrijf en blijf goed betrokken bij de omgeving. Door oog te hebben voor de mensen in en om uw bedrijf bent u

beter in staat om in te spelen op veranderingen in de markt.

Zoveel zuiniger

- Energiebesparing is een goede manier om zowel kosten te besparen als een bijdrage te leveren aan een beter milieu. Concrete tips om energie te besparen vindt u hier: www.energiecentrum.nl.

Diversiteit op de werkvloer

- Geef minder kansrijken ook eens een kans binnen uw bedrijf. www.div-management.nl.

Open en Bloot

- Zorg dat u ook de buitenwereld van uw MVO-activiteiten op de hoogte stelt. In de toekomst zullen steeds meer opdrachtgevers, zoals gemeenten, vragen naar uw MVO-activiteiten. MVO Nederland heeft een transparantiespecial uitgebracht over MVO en de communicatie hierover. www.mvonederland.nl.

Beste buitenlanders

Wat zijn buitenlandse voorbeelden van maatschappelijk verantwoord ondernemen in de natuursteenbranche? In de Duitse natuursteenbranche is certificeringsorganisatie Xertifix een duurzaam initiatief. Grafstenenhandel Signum is één van de bedrijven die meedoen. Om de concurrentie het hoofd te bieden, slaat Signum de tussenhandel over. Het bedrijf stuurt zijn ontwerpen direct naar producenten in India. “Wij hebben geen stenen op voorraad, maken daarmee geen kosten en kunnen daardoor de prijzen laag houden”, aldus woordvoerder Burkhard Krupp. “Pas als er voldoende bestellingen zijn, wordt de lading vanuit India verscheept.”

De Duitse overheid en consumenten zijn zich bewust geworden van de problemen met kinderarbeid, vooral bij de productie van grafstenen. Negatieve publiciteit, met name de documentaire ‘Grabsteine aus Kinderhand’ heeft hier een belangrijke rol in gespeeld. Certificering door Xertifix kost zo’n 3 procent van de inkoopprijs. Er wordt gekeken naar de naleving van de lokale wetgeving, geen kinderarbeid, bescherming van werknemers tegen zon en regen, voldoende (drink)water op de werkplek en aandacht voor de ecologische aspecten van de steenwinning. Het Britse bedrijf Marshalls stelt ook duidelijke eisen aan zijn toeleveranciers.

www.signum-grabzeichen.de

www.marshalls.co.uk

Contract opzeggen?

Sije van der Meulen van groothandelsbedrijf in bestratingmaterialen Feikema kijkt er genuanceerd tegen aan. “Het bezoeken van een groeve of productielocatie wordt meestal aangekondigd. Je kunt je dus afvragen of de aange troffen situatie een afspiegeling is van alledag. Ook wij hebben in een weekend wel eens kinderen gezien met een hamer en beitel. Maar diezelfde kinderen waren vooral aan het spelen in de buurt van hun werkende ouders. Doordeweeks zaten ze gewoon op school. Wanneer je een contract opzegt, verandert er op dit vlak niets, maar men mist dan wel werk en inkomen. We zijn bereid ons in te spannen voor duurzaam ondernemen. Toch moet dit met kleine stappen gebeuren en het liefst niet als individueel bedrijf. Dit is een uitdaging voor de hele branche.”

www.feikema.nl

Over MVO Nederland

MVO Nederland is een kennis- en netwerkorganisatie die het bedrijfsleven stimuleert maatschappelijk verantwoord te ondernemen. MVO Nederland brengt hiervoor bedrijfsleven, maatschappelijk veld, overheid, onderwijs en onderzoek bij elkaar om samen te zoeken naar effectieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. MVO Nederland wordt hierbij ondersteund door haar partners.

Informatie

Om maatschappelijk verantwoord ondernemen concreet en levend te maken, verzamelt MVO Nederland zoveel mogelijk voorbeelden, instrumenten, verhalen en publicaties. We maken deze informatie vervolgens beschikbaar via bijvoorbeeld onze website en de presentaties die we in het land geven. Vaak is de informatie te vinden bij een ander bedrijf en verwijzen we door naar partners in ons MVO-netwerk.

Netwerk

MVO Nederland wil maatschappelijk verantwoord ondernemen bij zoveel mogelijk bedrijven stimuleren. Daarom brengen wij bedrijven die al ervaring hebben met MVO in contact met ondernemers die net beginnen. We organiseren daarvoor onder meer bijeenkomsten die we werkwinkels noemen. Zo bouwen we langzaam een steeds groter netwerk van organisaties die maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Publiciteit

MVO Nederland wil dat maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat leven, dat het tastbaar wordt voor iedereen. Daarom vertellen we de verhalen van de organisaties die goede voorbeelden hebben aan zoveel mogelijk mensen. We gaan er mee naar de pers, de politiek, de consument. We denken na over de onderwerpen die in de maatschappij spelen en praten daarover met deskundigen.

Projecten

Via al de organisaties die ons informatie aanleveren, horen we ook goed wat er allemaal speelt in het veld. We merken daardoor waar de behoeftes liggen en spelen daar zo goed mogelijk op in. Zo leeft bij verschillende organisaties de vraag waar je rekening mee moet houden als je internationaal maatschappelijk verantwoord wilt ondernemen. Wij zoeken naar aanleiding van zo'n vraag bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties die elkaar input kunnen leveren. We zorgen er voor dat verschillende initiatieven rondom internationale richtlijnen gestroomlijnd worden en maken in samenwerking met bijvoorbeeld de EVD een informatiepakket voor ondernemers die in het buitenland maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Geïnteresseerd in MVO?

Wilt u starten met maatschappelijk verantwoord ondernemen, kijk dan op onze website: www.mvonderland.nl. Hier kunt u zich ook abonneren op onze digitale nieuwsbrief.

Contact

MVO Nederland
Waterstraat 47
Postbus 48
3500 AA Utrecht
Telefoon 030 - 236 33 22
Fax 030 - 23 12 804
www.mvonderland.nl

